

Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2014. Anàlisi

Grup de Recerca
Sociolingüística de les Illes
Balears

Universitat
de les Illes Balears

#SOM
UIB

G CONSELLERIA
O CULTURA,
I PARTICIPACIÓ
B I ESPORTS

Generalitat
de Catalunya
**Departament
de Cultura**

1. Metodologia
2. Context demogràfic
3. Coneixements lingüístics
4. Llengües a les Illes Balears
5. Usos:
 - a. Llar i transmissió lingüística intergeneracional
 - b. Àmbits de consum i serveis
 - c. Iniciar converses
6. Grups d'usos i origen lingüístics
7. Aprenentatge de català entre els adults
8. Filiació lingüística

Enquesta d'usos lingüístics a
les Illes Balears 2014.
Anàlisi

Metodologia

- Població de **15 anys i més**.
- Darrers mesos del **2014** i el primer del **2015**.
- **Grandària** de la mostra: 1.800 enquestes.
- Enquesta telefònica amb mostreig estratificat per **territori, sexe i edat**.
- Capacitat d'**adaptació** a la realitat demogràfica, social i econòmica; garantir la **continuitat** respecte d'ES2004 i la **comparabilitat** amb les enquestes realitzades a altres territoris.

Context demogràfic 1/2

- Considerable creixement de la població durant les darreres dècades.

Territori	1906	1960	2014	Creixement 1960-2014	Creixement 1906-2014
Catalunya	1.968.382	3.925.779	7.416.237	88,9 %	276,8 %
País Valencià	1.251.810	2.480.879	4.956.427	99,8 %	295,9 %
Illes Balears	311.649	441.732	1.115.841	152,6 %	258,0 %
Total	3.531.841	6.848.390	13.488.505	97,0 %	281,9 %
Cat. Nord	200.536		465.500		132,1 %
F. de Ponent	56.389		47.630		-15,5 %
Andorra	6.000		76.950		1.182,5 %
L'Alguer	12.000		43.510		352,6 %
El Carxe			740		-
Total	3.804.766		14.122.835		271,2 %
Espanya	(1900)18.618.086	30.528.539	46.512.199	52,4 %	149,8 %
Espanya -TPC	(1900) 14.747.865	23.680.149	32.975.324	39,3 %	123,6 %
Món	(1900) 1.650.000.000	2.756.000.000	7.269.000.000	163,8 %	340,5 %

Context demogràfic 2/2

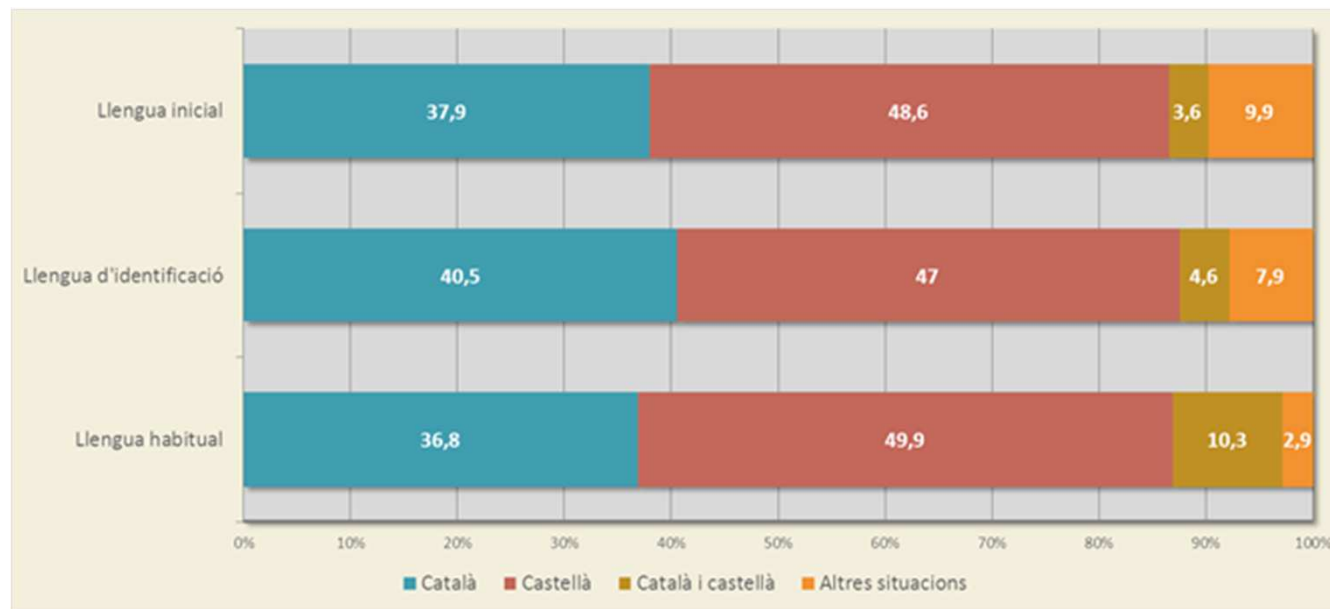
- **Població autòctona:** 82 % (1970) → 60 % (2014).
- **Origen** territorial i lingüístic de la població nouvinguda: parla castellana (darrera dècada del s. XX) → origen molt més variat (actualment).
- El **contacte** entre llengües no es limita al que es produeix entre el castellà i el català.
- El **turisme** afecta l'equilibri lingüístic:
 - Facilita l'establiment de població forana.
 - La presència de més de 10.000.000 anuals de visitants condiciona les tries lingüístiques.

Coneixements lingüístics

- El **coneixement de la llengua castellana** (les quatre habilitats bàsiques) entre la població està **més generalitzat** que el coneixement de la llengua catalana (sobretot, la capacitat de parlar-hi).
- El coneixement de català **s'ha incrementat** durant els anys que separen l'ES2004 i l'EULIB2014.
- L'**edat** i el **lloc de naixement** són factors que incideixen sobre les capacitats de comprensió i d'expressió en català.
- **Altres llengües**: anglès (62 %), francès (28,7 %) i alemany (17,3 %).

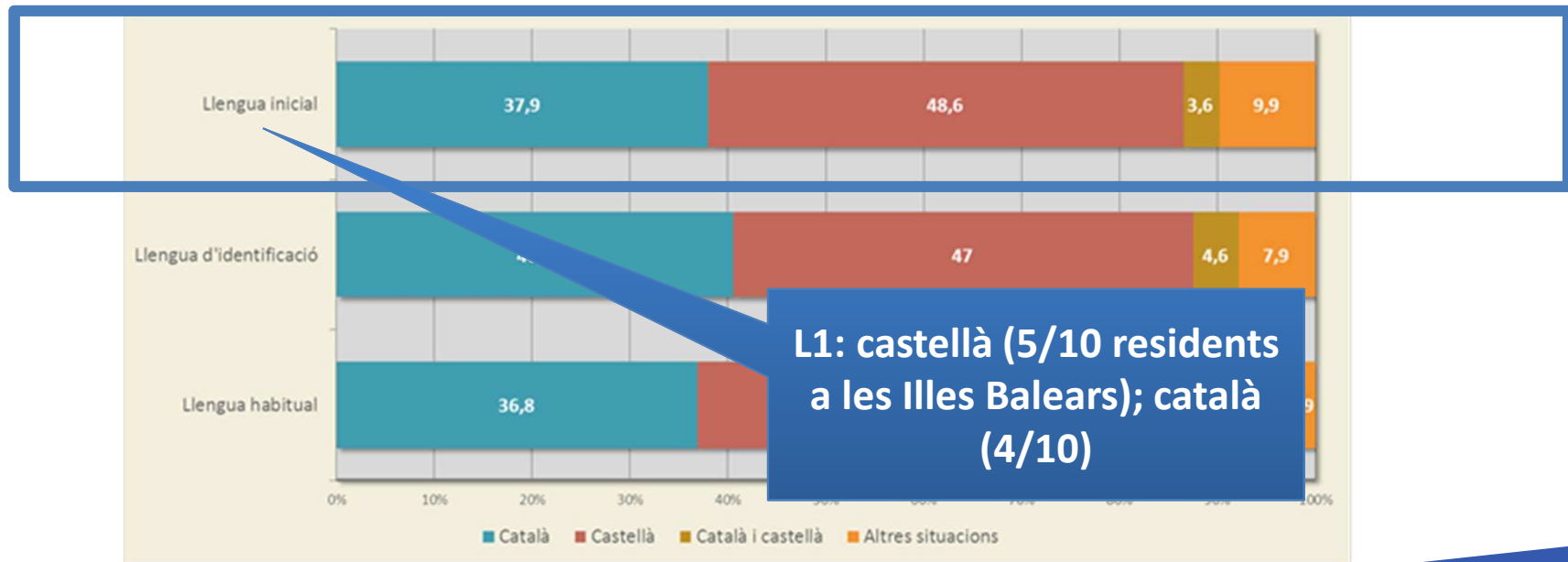
Llengües a les Illes Balears 1/2

- L1: llengua inicial; LI: respon a la pregunta «Quina és la seva llengua?»; LH: respon a la pregunta «Quina és la seva llengua habitual?».

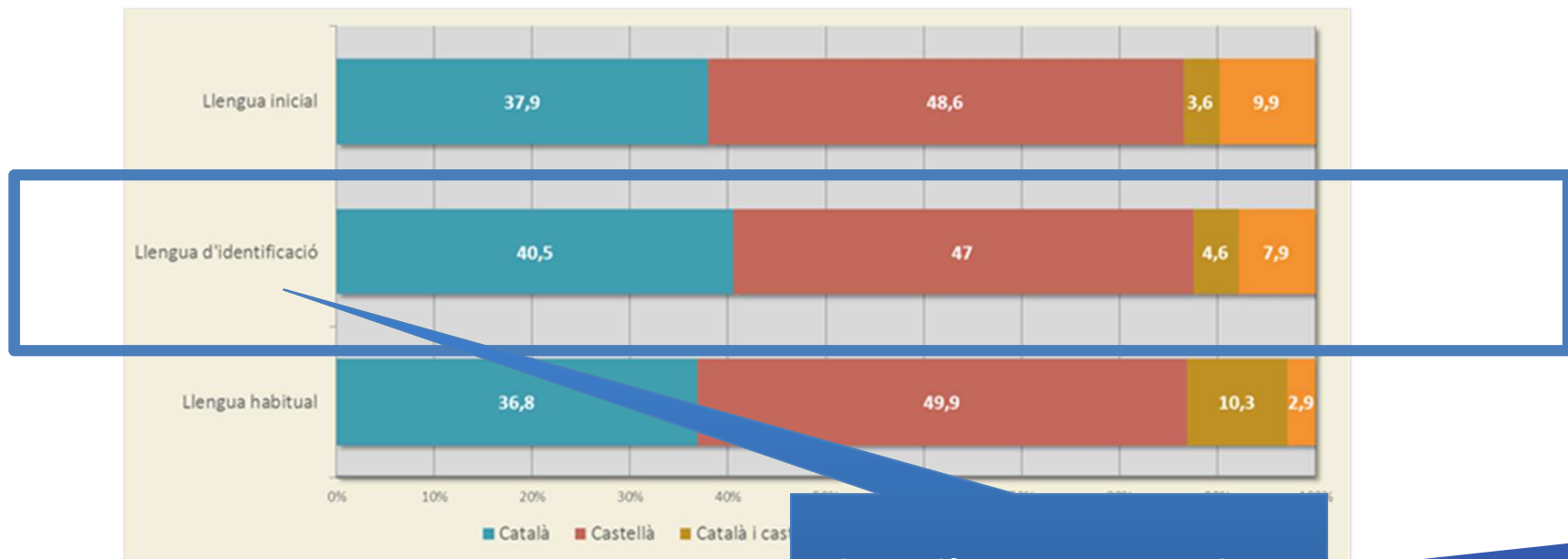
Llengües a les Illes Balears 1/2

- L1: llengua materna; LI: respon a la pregunta «Quina és la seva llengua?»; LH: respon a la pregunta «Quina és la seva llengua habitual?».

Llengües a les Illes Balears 1/2

- L1: llengua materna; LI: respon a la pregunta «Quina és la seva llengua?»; LH: respon a la pregunta «Quina és la seva llengua habitual?».

El català incrementa el seu valor amb relació a l'L1.

Llengües a les Illes Balears 1/2

- L1: llengua materna; LI: respon a la pregunta «Quina és la seva llengua?»; LH: respon a la pregunta «Quina és la seva llengua habitual?».

El català té valors més baixos com a LH.

Llengües a les Illes Balears 2/2

- El **context sociolingüístic** afecta els canvis que es produeixen en els valors d'L1, LI i LH.
 - Menorca: creixement dels valors del català com a LI i LH respecte de la L1.
 - Eivissa i Formentera: valors més baixos.
- En la **franja d'edat** de 30-44 anys és on els valors d'L1, LI i LH per al català són més baixos (més al·lòctons).
- **Capacitat d'atracció** cap a la llengua catalana (increment dels qui la tenen com a LI respecte dels qui la tenen com a L1): valor baix, però positiu (capacitat d'atracció > desercions).

Usos: llar i transmissió lingüística intergeneracional

- El català només és d'ús majoritari entre les **famílies amb un alt component autòcton**.
- La transmissió intergeneracional del català continua **sòlida**.
 - Les persones que parlen català amb els progenitors **mantenen la llengua** amb els fills de manera generalitzada.
 - Més de la meitat dels qui diuen que usaven el català i el castellà amb els seus progenitors **utilitzen el català** amb els seus fills.
 - Hi ha progenitors que no usaven el català amb els seus pares i ara **el transmeten** als seus fills.
- Comparació entre l'ES2004 i l'EULIB2014: l'ús del català ha descendit en valors relatius, però s'ha **incrementat en nombres absoluts** (causa: increment de població al·lòctona).

Usos: àmbits de consum i serveis

- No hi ha **cap ús** en el qual el català sigui la **llengua més emprada** pel conjunt dels enquestats.
- Nivell d'ús més elevat: **Administració local** (40,6 %); més baix: amb els clients (20,5 %).
- El comportament dels parlants en interaccions socials mai **no sobrepassa el nivell d'identificació** amb la llengua catalana (45,1 %).
 - La tria de llengua està supeditada a dinàmiques socials o ideologies lingüístiques que no n'afavoreixen l'ús.
 - Els catalanoparlants empren la llengua castellana en major mesura que els castellanoparlants empren la llengua catalana.
- Els **valors més favorables** a l'ús del català: Menorca > Mallorca (sense Palma) > Palma > Eivissa-Formentera.

Usos: iniciar converses

- Entre els enquestats que saben parlar en català, quasi **la meitat** (47,5 %) **l'utilitzen quan s'adrecen a un desconegut**, però prop d'un terç (31,6 %) diuen que no ho fan mai.
- Una part considerable dels enquestats diuen que **canvien al català** si en iniciar una conversa els contesten en aquesta llengua (proporcions semblants a les de l'ES2004, en el cas dels joves supera el 70 %).
- L'extensió del coneixement del català **no implica un increment de l'ús**.

Grups d'usos i origen lingüístic

- El **grup majoritari** és el dels **castellanoparlants** que viuen sobretot o només en castellà.
- A continuació hi tendríem el **grup d'usuaris predominants de català** i el dels usuaris **alternadors**.
- La suma d'aquests dos darrers grups i el dels nous catalanoparlants mostra que la **meitat dels residents a les Illes Balears usen de manera significativa el català** en la vida quotidiana.

1.	Catalanoparlants predominants d'origen lingüístic català	28,7 %	48,1 % d'usuaris del català
2.	Catalanoparlants predominants d'origen lingüístic no català	2,8 %	
3.	Alternadors	16,6 %	
4.	Castellanoparlants predominants d'origen lingüístic català	2,5 %	51,8 % de no-usuaris del català
5.	Castellanoparlants predominants d'origen lingüístic castellà	41,0 %	
6.	Al·loglots inicials no usuaris del català	8,3 %	
Total		100,0 %	

Aprentatge de català entre els adults

- Persones que han **seguit cursos adreçats a adults**: 20,5 % de la població enquestada.
- Les **actituds** dels diferents **governos autonòmics** amb relació a la llengua es manifesten en **l'oferta i la demanda** de cursos adreçats a adults.
- **Perfil** dels qui han seguit cursos: homes i dones d'entre 30 i 64 anys, nascuts principalment a l'estranger, amb estudis secundaris o universitaris, que, en general, no tenen com a Ll ni el català ni el castellà.

Filiació lingüística

- El **80 %** reconeix la **unitat de la llengua** (tot i que la manera espontània de denominar la llengua sigui recurrent a les denominacions de les varietats insulars).
 - L'ús d'una denominació amb **referències locals no** equival a una **visió fragmentada** de la llengua.
- La variable que fa referència als **estudis dels enquestats** és la que **més efectes** té sobre la tendència a reconèixer la unitat i a utilitzar la denominació general.
 - El 50 % dels qui tenen estudis universitaris i el 6 % dels qui tenen estudis primaris donen el **nom unitari a la llengua**.
 - La **unitat lingüística** és reconeguda pel 89 % dels qui tenen estudis universitaris i el 65 % dels qui tenen estudis primaris.

uib.cat

